

"AR VRO"

Kelaouen nevez en Brezonek, bep Miz

Penn-Rener : Fanch JAFFRENNOU

Paeroned :

An Aotrou'n Eskop DUBOURG ; an Aotrou Markiz AN ESTOURBEILLON kannad Gwened ; an Aotrou LAMY, kannad an Oriant ; an Aotrou DE CUVERVILLE, senatour Finistère ; an Aotrou MIOSSEC, kannad Kastellin ; an Aotrou Markiz KEROUARTZ, kuzullier jeneral Kostez-an-Nord ; an Aotrou AR GARREK, doktor-medisin en Oriant ; IAN AR FUSTEK (Ab Gwillerm), drouiz-veur ar Gorsedd breton ; THEODOR BOTREL, kanaouenner breizad.

Maeronez :

An Itron A. MOSHER (Bretonet Tramor).

E-touez ar C'henlabourerien :

IAN AR FUSTEK ; Doktor AR GARREK ; LEON AR BERR (Abalor) ; AR BOCHER ; GWILLERM AR C'HORFEK (Bruglann) ; AR C'HOZIK ; an abad AR GALL ; IAN AR FLOC'H ; TOUSSAINT AR GARREK ; LOEIZ AR MENN ; JOB AR GLEAN, belek ; ERWAN AR MOAL (Dirnador) ; ERWAN BERTHOU (Alc'houeder-Treger) ; BARZIK KERGLAZ, belek ; an abad JERÔM BULEON ; FANCH CAUREL (Eonik Arvor), mestr-skol ; FANCHIK EVEN ; JULUAN GODEST ; LOEIZ HERRIEU (ar Barz-Labourer) ; ALFRED LAJAT (Mab an Argoat) ; an Aotrou Chaloni OLLIVIER ; an Doktor PICQUENARD (ar Barz Melen) ; an abad PERROT ; an abad ROUDOT ; OLIER SAGORY (Barr-Avel) ; TELEN-AOUR ; TEOD-LEM ; FRANSEZ VALLEE (Abhervé), etc., etc.

Aotrou,

En Miz gouere 1903, eul levez vraz a oue da Vreiziz klevet e vije moulet, ar Miz goude, eur gelaouengelc'h, pe « Revue », en brezonek penn da benn. An hini en em lakeaz en penn al labour kaer-ze na espernaz nag e boan, nag e amzer, nag e arc'hant (Doue d'hen paéo), evit skigna ar gelaouen, mez allaz, ne oue ket klevet e c'halvadennou, pe da vihana mar boant klevet, evit silaouet ne oent ket, ha **Spered ar Vro** a varvaz dre ienjen ha dre zisfizianz.

En eur glevet peseurt planeden fall a oa erruet gant ar gelaouengelc'h vihan-ze, e oen glac'haret braz, hag e lakiz em fenn bale war roudou he Rener, en eur esa, koulskoude, kemerout enn hent muioc'h pratik evitan, hag ober ma gounid deuz ar mankou en nevoa great. Rag, petra bennag n'he deuz ket bet tro vad ar gelaouen-ze, arabad eo sonjal he devo an holl gelaouennou brezonek an hevelep planeden ! Daou deuz an abegou ho deuz great da **Spered ar Vro** chouita eo, da genta ma oa gret en Pariz, ha d'an eil n'he devoa ket awalc'h a genlabourerien da veza, en gwirionez, eur paper dudius d'an holl.

Sonjet am meuz eta kas dre Vreiz-Izel eur c'halvaden nevez evit esa formi eur revuenn all, hag a vezoz badezet gant ar c'haërra deuz an holl hanoiou var-lerc'h hini Doue : **AR VRO !**

Ma c'hreden stard eo penaoz ez euz **ezom** deuz eur seurt kelaouen en Breiz-Izel, dreist holl en amzer-ma, ma'z euz kemend a dud troet gant ar brezonek ha giziou o bro.

Poënt eo labourat evit kaout an trec'h diveza ! Awalc'h a glemm ! A-dren an nec'hamant ! Ar brezonek, daoust ma tislavar darn, a zo par d'ar gallek, ha ker gouest hag hen ez eo da zerviji da iez unik da eur gelaouen.

Evid rei asuranz d'ar Vretoned e vez **AR VRO** eur revuenn **broadus** en gwirionez, hag e vez dudius d'an holl hi lenn, em meuz skrivet da gemend skrivanier mad a zo hirio en hor Breiz, hag holl o deuz gwestlet rei d'in dorn ha kenlabour. Beb Miz e vez chencharant sujedou, ha beb Miz e vez er **VRO** traou nevez ha brao da lenn.

Ouspenn-ze, ar pennou braz deuz touez hon Broiz, da bere em meuz skrivet, o deuz hastet holl amproui al labour e c'hoanteen kas da fin vad ; holl o deuz digaset d'in respontchou kalonek, ha prometet ive o skoazel en kemend fesoun.

AN DAOU RUMM HANOIOU A ZO E PENN DEUZ AR PAPER-MA A ZO KRED HA GWARANT DA WITIBUNAN !

Panaved n'am beuz aoun da veza tamallet a bompadur, e lavarfen ama c'hoaz penaoz ma hano ma-hunan, ha ma oberou (daoust ma 'z int gwall dister) a c'hell ive gwaranti e vez great kemend a vez posubl evid ober gant **AR VRO** eur gelaouenn deuz ar re wella ha deuz ar re muia breton a ve moien da groui.

Evid renti testeni euz a gemend a lavar an aze, sethu ama mennoziou ar revuenn nevez :

Da genta : **BEZA EUN ÈRE ETRE AR VRETONED**. Ha :

Sikour Breiz da viret he iez, da binvidikaat ha da weonaat anezi;

Derc'hel beo en kalonou Breiziz tan o c'harantez evid o gouenn-tud;

Lakaat anavezout ha karet hon giziou;

Lakaat dirag an daoulagad kement tra vrao a skriver en brezonek;

Disenn FEIZ, ISTOR, LABOURIOU, KALONDER Breiz, hag ar pez a ra he ENOR ;

Kemeret skouer war an amzer dremenet;

Gwellaat an amzer vrema ;

Aoza eun amzer da zond gloriis evid hon bro.

Ha brema, ma c'henvroiz ker a Vreiz-Izel, p'hoc'h euz klevet ar pez a fell d'in ha d'am mignonner ober, roet ho krasou-mad d'**AR VRO**.

Oh ! na vezit ket dizeblant !

En eur veza dizeblant, c'houi a rofe rëzon d'ar re a lavar penaoz biskoaz en em gleved n'o deuz gallet ober ar Vretoned, nemed bepred drouk-prezeg an eil diwar benn egile, siwaz d'ez... C'houi a rofe rëzon d'ar re a lavar ez omp eur ouenn-tud dallet, hag a varv dre he faot he-unan !

Ouspenn-ze, mar ne zalc'hit ket da harpa ar re a zifenn ar brezonek, c'houi a raio troad en hon mesk d'ar re n'euz ganto nemed **koz paperou gallek** ha da gemend a wask hon c'herentiach hag a ra dismeganz d'omp e peb fesoun. Mar ia ar brezonek da goll, kaoz e vefot bet en eun doare bennag, ha kablus e vefot koulz dirag Doue evel dirag an dud da zond. Oh ! na guzit ket ho fas en ho taouarn, na rogit ket ho tillad... ar wirionez eo hounnez, pa 'z eo gwir n'ho pezo ket bet ar brudanz da renka hoc'h arme dirag bagadou an enebourien, na zoken da zikour buezekaat eur gelaouen hag a viro d'eoc'h, bezit asur, banniel ar Vro didarch ha pur.

Hallo, noblant ha bourc'hizien, beleien ha skrivanierien, labourerien-douar ha tud a gonverz, kemend hini en deuz eur galon breizad, ni a ginnig d'eoc'h **AR VRO** evel ho kastell, evel ho presbitor, evel ho ti.... Prenit anezi ! Skignit anezi ! Skrivit enni !

Ebarz **AR VRO** e vez komzet deuz kemend tra a c'hallfe interesti Bretoned : deuz **Lizeradur** ; deuz **Ijinou** ha **Skiantchou** ; deuz **Labour douar** gant tud a vicher ; deuz **Nevezentiou** ; deuz **Medisinerez** gant daou Zoktor mignon d'omp ; deuz **Lezennou** gant eun noter koz ; ha deuz kalz a draou all deuz an talvoudusa.

Evid plijout d'ar c'honversanted ha d'ar varc'hadourien, e vez o miret evito er revuenn eur bajen ispisiañ, **evit embann o marc'hadourezou EVIT NETRA** (ar re anezo a gemero eur goumanant eur bloaz.)

Ha pehini eo pris ar goumanant eur bloaz ?

C'houezek real (quatre francs) hepken, daoust ma vez o er **VRO** c'houezek pajen leun beb miz, diou rengennad skritur war beb pajen ! Gwelet a rit na vez o espernet zakrifiz a-bed, na koll a-bed mèmeuz, evid lakaat, dre he friz izel, **AR VRO** ouz krog an holl.

An numero kenta a c'hano en miz C'houevrer.

Hastit eta, kenvroiz, ha ra zeuio eun niver braz ahanoc'h da gas d'**AR VRO** ho « souscription » a 16 real hag ho hano : aluzennou didalvoudusoc'h eget hounnez e vez great a-wechou.....

Araok ! Gant skoazel DOUE ha BREIZ ! Evid gloar DOUE ha BREIZ !

JAFFRENNOU (TALDIR)

PAPER KOUMANANT

(Da zistaga, ha da gas da rener **AR VRO**, an Ao. Jaffrennou, Carnoët, dre Callac, Côtes-du-Nord)

Me (an hanoiou famill ha badiziant)

O chom e(leac'h ar chomach)

Departamant

A larvar koumananti evit eur bloaz d'ar gelaouengelc'h bep miz AR VRO, hag a gas e-barz al lizer-ma eur mandat a c'houezek real evit paëamant ma c'houmanant (pe mar na gaser ket a arc'hant, barenn ar frazen-ze ha miret houma :) hag a uestlan paëa ar goumanant-ze dre drêten postal, ha 7 kwennek en tu-all evit ar frêjou, goude ma vez o bet adresset d'in an numero kenta.

Deiz

miz

1904.

SIN :